MALTA

QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)

MAGISTRAT DR.
SILVIO MELI

Seduta tas-7 ta' Marzu, 2003

Avviz Numru. 299/2002/1

Joseph R. Darmanin

Vs

Felix Agius

Il-Qorti,

Rat l-avviz fuq indikat datat is-7 ta' Mejju tas-sena 2002 li permezz tieghu l-attur sejjah lill-konvenut quddiem din il-qorti sabiex jghid ghaliex m'ghandux ikun ikkundannat, prevja dikjarazzjoni li hu responsabbli ghall-allegazzjonijiet imxandra fil-gazzetta Kull Hadd ta' nhar it-3 ta' Marzu tas-sena 2002 u ta' nhar it-28 t'April tas-sena 2002 taht l-irjus "Ta' Vienna favoriti li jiehdu l-Ajruport" u "Konferma" rispettivament:

1. Illi hu responsabbli ta' malafama u libell fil-konfront ta' l-attur minhabba li l-fatti mxandra kienu malafamanti, libelluzi u ntizi sabiex itellfu jew inaqqsu r-reputazzjoni ta' l-istess attur kif jirriuzlta ahjar waqt it-trattazzjoni tal-kawza;

2. Ihallas lill-attur dik is-somma li tigi likwidata minn din il-qorti ai termini ta' l-artikolu 28 ta' l-Att dwar l-Istampa, (Kap 248);

3. Bl-ispejjez u bl-imghaxijiet legali kontra l-konvenut li gie regolarment ingunt ghas-subizzjoni;

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet datata s-6 ta' Gunju tas-sena 2002 li permezz taghha l-konvenut eccepixxa s-segwenti:

1. Illi l-pubblikazzjonijiet imsemmija mill-attur m'humiex libelluzi fil-konfront ta' l-attur;

2. Illi inoltre, il-fatti msemmija jikkonsistu f'rapurtagg gurnalistiku dwar kwistjonijiet ta' interess pubbliku accettabbli f'socejta' demokratika, kemm taht il-ligijiet ta' l-istampa kif ukoll taht il-Konvenzjoni Ewropea dwar il-Libertajiet Fondamentali u d-Drittijiet tal-Bniedem. Jekk l-attur deherlu li kien fihom xi inezattezzi li jolqtu lilu, huwa kellu r-rimedju tar-rettifika taht l-istess Att dwar l-Istampa;

3. Illi in kwantu l-artikolu jikkontjeni kummenti, dawn jikkonsistu f' "*fair comment*" maghmul in buona fede dwar fatti sostanzjalment veri u fuq kwistjoni ta' interess pubbliku, accettabbli f'socjeta' demokratika kif ukoll taht il-Konvenzjoni Ewropeja dwar id-Drittijiet tal-Bniedem;

4. Salvi eccezzjonijiet ulterjuri;

Semghet ix-xhieda prodotta;

Rat id-dokumenti esebiti;
Semghet it-trattazzjoni orali tar-rapprezentanti legali tal-partijiet;

Ikkunsidrat:

Illi l-fatti li taw lok ghall-procedura odjerna jistghu jigu sintetikament kompilati bil-mod segwenti:

1. Illi l-attur jokkupa l-kariga ta’ direttur tas-socjeta’ Malta International Airport p.l.c. u ilu hekk f’din il-kariga mis-26 t’Ottubru ta’ l-1998;

2. Illi l-attur jirrizulta wkoll li kien Konslu Generali Onorarju ta’ l-Awstrija f’Malta ghall-perjodu ta’ madwar tletin (30) sena izda pprezenta r-rizenja tieghu minn din il-kariga madwar is-sena 2002;

Ikkunsidrat:

Illi fir-rigward ta’ l-artikoli indikati fl-avviz odjern l-attur jirrileva s-segwenti:

A. L-Artikolu datat it-3 ta’ Marzu tas-sena 2002 intitolat “Ta’ Vjenna Favoriti Li Jiehdu l-Ajruport”:

i. Illi fis-sitt paragrafu ta’ l-imsemmi artikolu hemm is-segwenti:

“Huwa mifhum li J.R. Darmanin diga’ qieghed jitkellem dwar il-pjani futuri tal-konsorzju Malta Mediterranean Link ghat-tmexxija ta’ l-ajruport”;

ii. Illi fit-tielet paragrfu ta’ l-imsemmi artikolu hemm is-segwenti:

“Rapprezentanti tal-konsorzju huma konvinti li se jkunu huma li ser jiehdu t-tmexxja ta’ l-ajruport, tant li diga’ qieghed jinghad li c-chairman li se jmexxi l-

operazzjonijiet tal-kumpanija f'Malta ser ikun J.R. Darmanin";

iii. Illi fir-raba' paragrafu ta' l-istess artikolu hemm is-segwenti:

"J.R. Darmanin huwa konslu ta' l-Awstrija f'Malta u wkoll ir-rapprezentant ta' l-Austrian Airlines f'pajjizna";

Ikkunsidrat:

Illi l-attur li ritratt tieghu kien ukoll esebit b'mod prominenti fl-artikolu de quo, isostni li hassu malafamat b'dawn it-tlett asserzjonijiet u jirribadixxi bl-aktar mod kategoriku is-segwenti:

1. Ghal dak li ghandu x'jaqsam ma' l-ewwel zewg lanjanzi fuq riprodotti dawn huma michuda bl-aktar mod assolut stante li dak allegat m'hux minnu;

2. Illi ghal dak li ghandu x'jaqsam mat-tielet lanjanza l-attur isostni li effettivament hu kien Konslu Generali Onorarju ta' l-Awstrija f'Malta izda kien irrizenzja mill-karigu kif fuq indikat u fiz-zmien meta gew ippubblikati l-artikoli in dizamina hu ma kienx jokkupa tali kariga;

3. Illi rigward l-Austrian Airlines isostni li hu irrapprezentahom ghal madwar sbatax-il sena izda kien telaq mill-kariga fl-1997 u allura anke f'dan il-kaz l-attur ma kellu l-ebda relazzjoni mas-socjeta' indikata;

4. Illi allura hu pacifiku li fid-data ta' meta deher l-artikolu in dizamina l-attur ma kellu l-ebda konnessjoni hajja la mal-Konsolat u lanqas mal-kumpanija ta' l-ajru msemmija;

B. Artikolu datat it-28 t'April tas-sena 2002 intitolat "Konferma: John Dalli jghid li t-tahdidiet ma' l-Alterra fallew f'Jannar", u sotto intitolat "Ftehim li Jqajjem Hafna Mistoqsijiet ";

i. Illi fis-sitt paragrafu ta' l-imsemmi artikolu hemm is-segwenti:

"Fl-istess harga konna rrappurtajna li J.R. Darmanin, li ghal zmien twil kien ir-rapprezentant ta' l-Austrian Airlines f'pajjizna, mistenni jinghata l-inkarigu li jmexxi l-operazzjonijiet tal-kumpanija f'Malta";

ii. Illi fis-seba' paragrafu ta' l-istess artikolu hemm is-segwenti:

"J.R. Darmanin huwa wiehed mill-membri tal-Bord tal-Malta International Airport u diversi drabi mexxa l-laqghat ta' dan il-bord fl-assenza tac-chairman Lawrence Zammit";

iii. Illi finalment hemm ukoll is-segwenti:

"Huwa mifhum li J.R. Darmanin kien mitlub jaghmel affidavit f'dawn l-ahhar jiem biex jiddikjara li huwa ma kienx ghad ghandu konnessjonijiet ma' l-Austrian Airlines";

Ikkunsidrat:

Illi fir-rigward tat-tlett asserzjonijiet fuq riprodotti l-attur informa lill-qorti bil-gurament li effettivament gieli kien hemm xi okkazzjonijiet fejn assuma post ic-Chairman fl-assenza tieghu biex jikkonduci l-laqghat tal-bord fuq indikat izda bl-aktar mod kategoriku jichad li qatt gie mitlub jipprezenta xi affidavit kif indikat fl-artikolu inkriminat;

Ikkunsidrat:

Illi mill-analizi tal-fatti kif esposti f'din il-procedura jirrizulta s-segwenti:

1. Illi l-attur kien membru tal-bord tas-socjeta' "Malta International Airport p.l.c." fil-perjodu in dizamina;

2. Illi fil-perjodu immedjatament precedenti l-artikoli in dizamina din is-socjeta' kienet ghaddejja minn progett ta' privatizazzjoni;

3. Illi pero' bhala direttur tas-socjeta' indikata fil-paragrafu numru 1 ta' din it-taqsima, l-attur "…ma kellu x'jaqsam xejn ghaliex il-bord tad-diretturi ma kellu x'jaqsam xejn ma' dan il-process hlief biex jiffirma "l-Information Memorandum" li hareg il-Gvern", (ara fol 14);

4. Illi meta c-chairman kien jirrapporta l-progress li kien ikun registrat fir-rigward tal-privatizzazzjoni, din l-informazzjoni kienet tkun "…kwazi pubblika", (ara fol 14);

5. Ic-chairman qatt ma gie sostitwit minn rapprezentant tal-Malta International Airport p.l.c. meta dan ma kienx ikun f'posizzjoni li jattendi l-laqghat tal-"Privatisation Unit";

6. Illi pero' in-negozjati vera u proprja ma kienx ikun informat bihom dan il-bord;

7. Illi di piu' jirrizulta li l-attur qatt ma gie mitlub jippartecipa b'xi mod f'din il-kwistjoni hekk delikata;

8. Illi fil-funzjonijiet kollha tieghu l-attur dejjem mexa fuq id-direzzjoni lilhu moghtija mic-chairman tieghu u jirrizulta abbundantement assodat li dan l-attur kien ghal kollox sajjem mill-kwistjoni tal-privatizzazzjoni;

9. Illi di piu', l-attur ma jirrizultax li qatt gie mitlub mill-"Privatisation Unit" biex jipproduci xi affidavit la fis-sens indirizzat fl-artikolu de quo, lanqas mod iehor;

10. Illi kull ma sar kienet dikjarazzjoni spontanea li dehret necessitata minn artikolu partikolari li deher f'gazzetta ohra u li kienet tirrigwarda xi interessi li l-attur seta' kellu f'bank zghir lokali; (ara fol 33);

Ikkunsidrat:

Illi l-editur konvenut isostni li ppubblika l-artikoli de quo fuq informazzjoni ricevuta;

Illi l-istess attur jikkonferma li hu kien li kiteb l-informazzjoni meritu ta' din il-kawza (ara fol 46), u li ghamel dan a bazi ta' informazzjoni li rcieva u li kien "…jigi rrappurtat x'kien qed jghid fuq il-hsibijiet li kellu…";

Illi l-eccezzjonijiet tal-konvenut jistriehu unikament fuq din il-bazi personali u soggettiva, (ara fol 46);

Ikkunsidrat:

Illi ghandu jinghad li mehudin singulatim l-asserzjonijiet vantati fil-konfront tal-attur ma jammontawx ghal xi molestja insapportabbli;

Illi pero' il-gravita' taghhom hi inkwetanti meta wiehed jezaminahom komplessivament u fil-kuntest ekonomiku – socjali li tpoggew fihom mill-istess editur;

Illi l-implikazzjoni xejn sottili ta' l-artikoli de quo hi s-segwenti:

1. Illi l-attur jokkupa l-kariga tieghu permezz ta' nomina ta' effett politiku;

2. Illi minhabba l-konnessjonijiet tieghu ma' l-Awstrija kif fuq indikati l-attur jipposiedi konoxxenzi profondi;

3. Illi ghalhekk seta' jimmanipula l-andament tan-negozjati li kienu ghaddejjin u jgibhom kollha fl-interessi tieghu u ta' l-allejati tieghu li ilu jirrapprezenta zmien twil;

Ikkunsidrat:

Illi tali inferenzi ma riedux studju profond biex jigu asseriti minn kull min kien espost ghall-artikoli in dizamina;

Illi pero' jirrizulta li l-artikolisti u informaturi mistura involuti naqsu mir-riskontru oggettiv.

Illi addirittura jirrizulta li l-konvenut ipprova jiskopri xi haga f'din l-istess procedura biex jipprova l-veradicita' ta' l-artikoli de quo mill-procedura odjerna;

Illi ovvjament "spedizzjoni tas-sajd" bhal din m'hix permissibbli u tirrizulta biss f'abbuz tal-process gudizzjarju, stante li l-ligi ta' l-istampa qeghda hemm biex tipprotegi l-verita' u l-prudenza socjali u mhux l-insinwazzjoni malinna u n-nofs verita';

Illi kif gie ritenut b'semplicita fid-decizjoni Miller vs Scory, (Vol. XXXVI.IV.p.843):

"…il-fatt ghandu jigi ppruvat. Il-"comment" biex ikun gustifikat irid ikun "fair and bona fide", u ma jistax ikun "fair and bona fide" jekk il-fatt attribwit …ma jkunx veru";

Illi ghalhekk l-eccezzjoni li l-fatti in dizamina jikkostitwixxu "…rappurtagg gurnalistiku…" hi biss

messa in scena stante li r-rappurtagg in dizamina hu ibbazat biss fuq supposizzjonijiet u insinwazzjonijiet li lanqas biss jirrizultaw li jammontaw ghall-anqas ghal indizji;

Illi in oltre din il-qorti, hi sodisfatta li l-konvenut Agius hu editur tal-gazzetta in dizamina, (ara fol 10);

Illi ghalhekk l-eccezzjonijiet sollevati mill-konvenut ma jistghux jigu akkolti stante li l-fatti allegati m'hux biss ma jirrizultawx anzi, jirrizulta li dan seta' jigi affermat mill-istess konvenut kemm-il darba kien jiehu l-izbriga li jfittex il-verifika ta' l-allegazzjonijiet li kienu qed jasslulu minn min kien verament edott mill-fatti;

Ghaldaqstant din il-qorti hi sodisfatta li l-attur ipprova l-kaz tieghu skond il-ligi u filwaqt li tirrespingi l-eccezzjonijiet sollevati mill-konvenut, takkolji t-talbiet attrici u:

1. Tiddikjara lill-konvenut Felix Agius responsabbli ta' malafama u libell fil-konfront ta' l-attur Joseph R. Darmanin minhabba li l-fatti mxandra kienu malafamanti, libelluzi u ntizi sabiex itellfu jew inaqqsu r-reputazzjoni ta' l-istess attur;

2. Taghmel referenza ghad-decizjoni tal-Qorti tal-Appell fl-ismijiet Vincent Borg vs Victor Camilleri et tal-15 ta' Novembru ta' l-1994 rigwardanti l-likwidazzjoni tad-danni reali kkontemplati fil-ligi ta' l-istampa ;

3. Tiehu in konsiderazzjoni s-segwenti:

a. Illi l-attur mhux personagg pubbliku;

b. Illi l-konvenut ma jirrizultax li pprova jikkonferma l-allegazzjonijiet li kien qed jircievi b'serjeta';

c. Illi l-agir tal-konvenut ma jirrizultax li kien in buona fede;

4. Rat l-artikolu 28 tal-Kap 248 u tikkundanna lill-konvenut Felix Agius biex ihallas lill-attur Joseph R. Darmanin l-ammont ta' sitt mitt Lira Maltin, (LM600.00,0); bl-ispejjez ta' din il-procedura.

--------------------------------TMIEM--------------------------------